

Några ögonblicksbilder över den regionala utvecklingen

Av NUTEK:s analysenhet

De regionala tillväxtavtalen skall stimulera en hållbar ekonomisk tillväxt. Förutsättningarna för ekonomisk utveckling skiljer sig åt mellan olika regioner, tillväxtavtalen syftar till att bättre ta tillvara dessa skillnader och utnyttja olika regioners unika utvecklingsmöjligheter. En stor tonvikt i arbetet läggs på att förbättra näringslivets förutsättningar.

Tillväxtavtalens påverkan på den ekonomiska utvecklingen är begränsad. Det finns många andra faktorer som påverkar, t.ex. konjunkturen. En arbetsgrupp föreslog i maj 2000 att uppgifter om tillväxt regelbundet bör tas fram för varje region. Gruppen ansåg det viktigt att mäta tillväxten med samma definitioner för alla regioner för att möjliggöra jämförelser och erfarenhetsutbyte mellan regioner. Vidare bedömdes att ansvaret för detta bör vila på den nationella nivån¹. Den här rapporten är ett första steg i att utveckla sådana gemensamma mått.

Mått eller indikatorer på tillväxt kan i det här sammanhanget användas för åtminstone två viktiga syften. Det ena är att få en överblick över viktiga ekonomiska utvecklingsförlopp, t.ex. strukturella förändringar i ekonomin. Detta kan ge överblick över tillståndet i den regionala ekonomin samt hjälpa till att beskriva olika utvecklingstendenser. Det andra syftet är att utveckla olika indikatorer som kan användas till kommande utvärderingar av tillväxtavtalen. Sammantaget kan indikatorerna utgöra en del i de lärprocesser som skapas kring tillväxtavtalen.

I det följande presenteras ett antal indikatorer som övergripande beskriver utvecklingen i Sveriges regioner. Indikatorerna skall ses som exempel på möjliga indikatorer och inte tolkas som de enda som kan användas till att beskriva regionala utvecklingsförlopp. Ambitionen är att på ett relativt enkelt sätt presentera några ögonblicksbilder över tillståndet i Sveriges regioner. På sikt bör denna typ av indikatorer kunna länkas mera tydligt till den mera operativa uppföljningen och utvärderingen av avtalsprocessen.

Totalt sex indikatorer har tagits fram. Dessa indikatorer kan delas upp i fyra olika grupper, där syftet är att de var för sig skall belysa för regionerna viktiga utvecklings samband. Viktigt att påpeka är att även om indikatorerna presenteras på länsnivå, är avsikten med tillväxtavtalsarbetet att stödja framväxten av funktionella regioner. I väntan på mer utvecklade verktyg att fånga rumsliga utvecklingsprocesser har NUTEK i föreliggande rapport för enkelhetens skull valt att redovisa indikatorerna på länsnivå.

1 STRUKTURINDIKATORER

Det regionala tillväxtavtalsarbetet har som syfte att påverka de strukturer som leder fram till ekonomisk tillväxt. Det innebär att framför allt företagandets villkor bör påverkas av arbetet. För att kunna följa upp en sådan ambition bör regionerna utveckla indikatorer som dels kan följa hur sysselsättningsutvecklingen utvecklas i olika sektorer, dels kan följa strukturuomvandlande effekter orsakade av tillväxtavtalsarbetet. Nedan lämnas två exempel på indikatorer som på en övergripande nivå kan användas för att studera strukturförändringar på regional nivå.

1.1 REGIONERNAS RESURSSTRUKTUR

Det finns ett antal olika sätt att belysa en regions sysselsättningsstruktur. Det vanligaste sättet är att utgå ifrån branscher och näringsgrenar. Ofta är sådana analyser relaterade till den ur sysselsättningssynpunkt krympande tillverkningsindustrin och de produkter som olika företag tillverkar. Sådan klassificering säger dock lite om olika tjänsteverksamhetens karaktär och utvecklingstendenser. I det följande har därför ett alternativt sätt använts för att beskriva regionernas näringsprofiler. Olika verksamheter har grupperats samman beroende på om de delar liknade organisatoriska, ledningsmässiga, kompetensmässiga och marknadsmässiga förutsättningar. I jämförelse med traditionell branschindelning ger den använda metoden en större tyngdpunkt åt den kompetensprofil som finns i olika regioner och en större möjlighet att bedöma tjänstesamhällets betydelse.²

Totalt har sju verksamhetstyper använts i syfte att belysa olika regioners sysselsättnings- och kompetensprofiler. Den nya indelningsgrunden presenteras kortfattat här:

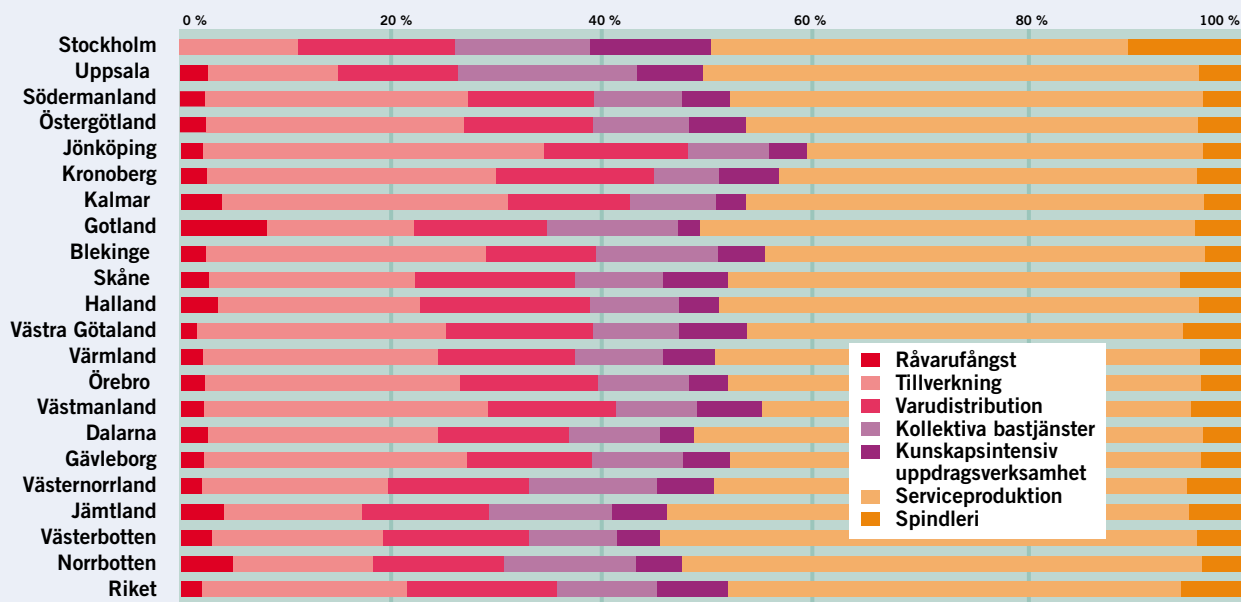
Råvarufångst används som begrepp för att kategorisera alla de som arbetar med utvinning och kvalitetssortering av både förnyelsebara och icke förnyelsebara råvaror. Utvinningen är i hög grad bunden till de geografiska plaster där råvaran finns. Exempel på råvarufångst är åkerbruk, boskapsskötsel, skogsbruk, fiske, gruvdrift och oljeborrning.

Tillverkning avser företag som vidareförädlar varor

1 Slutrapport: "Nationell uppföljning och utvärdering av regionala tillväxtavtal, 2000-05-31"

2 För en mer genomgripande beskrivning av indelningsmetoden se Giertz, E. 1999 (Kompetens för tillväxt – verksamhetsutveckling i praktiken. Ralf och Celermi förlag) samt Giertz, E. & Larsson, S. 2000 (Tjänstesamhällets arbetsmarknader. Analys av verksamhetstyper och kompetenskrav 1970-1997. Nya jobb och Företag rapport nr. 18)

Diagram 1. Andel anställda i olika verksamhetstyper 1998

av olika slag. Här ingår allt från slakterier, bryggerier, tryckerier eller snickerier till verkstadsföretag, järnbruk eller läkemedelsföretag.

Varudistribution används här för att fånga upp de verksamheter som har i uppgift att transportera och distribuera varor. Totalt sett har behovet av transporter, som en följd av ökad internationalisering och specialisering, ökat över tiden. Exempel på varudistributörer är lastbilsåkerier, rederier, åkeriterminaler, centrallager och detaljhandeln.

Kollektiva bastjänster avser verksamheter som kan sägas vara gemensamma resurser som inte kan dimensioneras eller styras av enskilda brukares behov. Exempel på kollektiva bastjänster är offentlig förvaltning, arbetsgivare- och arbetstagarorganisationer, intresseorganisationer, brandförsvaret, grundforskning, värmeverk och datacentraler.

Serviceproduktion är verksamheter som utför tjänster och service av olika slag. I verksamhetstypen ingår manuell tjänsteproduktion (städfirmor, bevakningsföretag etc.), tjänster inom social omsorg och hälso- och sjukvård, uthyrning (lokaluthyrare, biluthyrare etc.), undervisning (högskolor, studieförbund, grund- och gymnasieskola etc.) distanssupport (call center, taxiväxel, telefonbanker etc.) och artister (skådespelare, musiker, professionell idrottsutövning etc.).

Kunskapsintensiv uppdragsverksamhet används här för att kategorisera allehanda kvalificerade konsulttjänster. Verksamhetstypen ingår egentli-

gen i kategorin serviceproduktion, men har här brutits ut som en separat verksamhetstyp då den fångar en växande verksamhet, d.v.s. kvalificerade tjänster, som många anser viktig för den ekonomiska tillväxten. Kunskapsintensiv uppdragsverksamhet är tjänster som baseras på att medarbetarnas intellektuella kunskaper nyttjas för att på uppdragsbasis finna lösningar på uppdragsgivarnas specificerade behov eller problem. Exempel är tekniska konsulter, arkitekter, revisorer, advokater, datakonsulter och webbyråer.

Spindleri är det moderna arbetslivets kommersiella nätverksbyggare och utgör kärnan i många virtuella företag och imaginära organisationer. Spindlarna utgör viktiga komponenter i det moderna tjänstesamhället då de binder samman aktörer med varandra. Exempel på sådana aktörer är totalentreprenörer, bokförläggare, fastighets- och försäkringsmäklare, kreditgivare och resebyråer.

När sysselsättningen analyseras utifrån den indelningsgrund som valts, visar det sig att en betydande del av sysselsättningen sker inom tjänsteproducerande verksamheter. För riket är det så att närmare 80 procent av den yrkesverksamma befolkningen arbetar inom tjänstesektorn. Regionalt skiljer det sig dock åt. Stockholm är den region där tjänstesektorn är mest framträdande då nästan 9 av 10 i regionen är sysselsatt i nämnda sektor. Motsatt struktur uppvisar Jönköping där en omfattande tillverkningsindustri gör att tjänstesektorn i regionen sysselsätter drygt 65 procent av de yrkesverksamma.

Totalt sett sysselsätts knappt 19 procent inom tillverkningsindustrin. Över tiden har industrins sysselsätt-

ningsandel minskat i takt med en allt mer utbredd automatisering och mekanisering. Förutom Jönköping är många sysselsatta i tillverkningsindustrin i Kronoberg (26,8%), Kalmar (26,3%), Västmanland (26,2%), Blekinge (25,8%) och Gävleborg (24,2%).

De råvarutvinnade näringarna är speciellt framträdande på Gotland (7,8%) och i Norrbotten (4,8%). Ett omfattande jordbruk respektive gruvdrift och skogsbruk gör att dessa regioner har en hög sysselsättningsgrad inom råvarufångst. För riket i övrigt har sysselsättningen inom råvarufångst stadigt minskat och sjönk under perioden 1970-1997 från knappt 239 000 anställda till drygt 75 000. 1998 återfanns mindre än 2 procent av de yrkesverksamma inom råvarufångst.

Om vi i stället studerar det nya näringslivets framväxt, i det här fallet den kunskapsintensiva uppdragsverksamheten och spindleri, har dessa verksamheter över tiden ökat i betydelse. Sysselsättningen inom den kunskapsintensiva uppdragsverksamheten ökade mellan 1970-1997 från knappt 100 000 till drygt 232 000. Spindleri ökade under samma tidsperiod från drygt 97 000 till drygt 213 000 sysselsatta. I de olika regionerna är det framför allt Stockholm som framträder då drygt 22 procent av regionens sysselsättning återfinns inom kunskapsintensiv uppdragsverksamhet och spindleri. Detta skall jämföras mot att drygt 12 procent av rikets sysselsättning återfinns i de två nämnda verksamhetstyperna. Förutom i Stockholm är de två verksamhetstyperna framträdande i Västra Götaland (11,5%), Skåne (11,4%), Västmanland (10,2%) och Västernorrland (10,1%). Minst representerad är de två på Gotland (6,1%) samt i Kalmar (6,3%) Dalarna (7,1%) och Jönköping (7,1%).

Totalt sett utgör dock de nya näringarna en liten del av sysselsättningen. Istället återfinns en betydande del inom service. 1998 utgjorde andelen anställda inom service (exkl. kunskapsintensiv uppdragsverksamhet) drygt 41 procent av sysselsättningen i Sverige. Serviceproduktionen har också ökat i omfattning. Mellan 1970 till 1997 ökade antalet sysselsatta med ca. 40 procent. Andelen sysselsatta inom service är p.g.a. att generella välfärdstjänster ingår relativt jämnt fördelad över landet. Högst andel sysselsättning finns i Västerbotten (49,8%), Jämtland (48,2%) och Norrbotten (47,9%). Minst andel hittar vi i Jönköping (36,9%), Stockholm (37,9%), Kronoberg (38,7%) och Västmanland (39,7%).

Kollektiva bastjänster och varudistribution stod 1998 för ca. 10 respektive 14 procent av sysselsättningen. Medan sysselsättningen inom kollektiva bastjänster ökade med 33 procent mellan 1970 till 1997 minskade sysselsättningen inom varudistribution under samma period med drygt 12 procent.

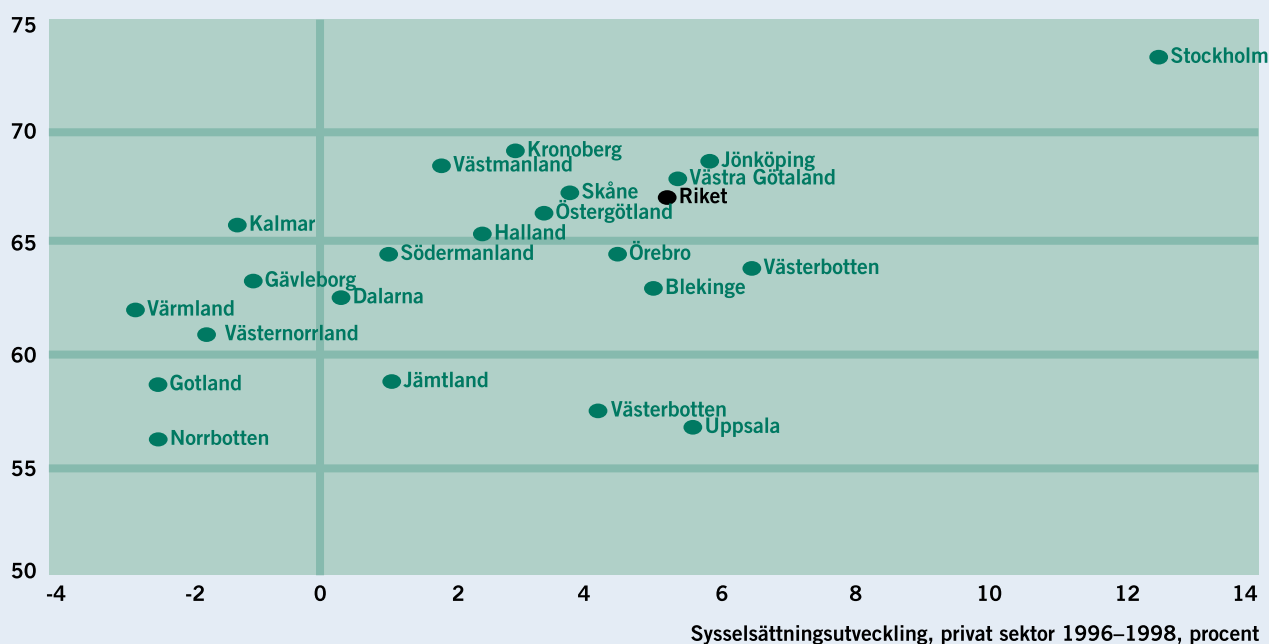
1.2 STRUKTUROMVANDLING PRIVAT – OFFENTLIG SYSSELSÄTTNING

Förutom en klassificering av sysselsättningen har en indikator för den privata sektorns utveckling och betydelse i olika regioner tagits fram. Indikatorn har tagits fram med hänsyn till att tillväxtavtalsarbetet har som utgångspunkt att i första hand stärka det privata näringslivets utveckling. Indikatorn får ses som ett exempel på hur tillväxtavtalens eventuella strukturomvandlande effekter skulle kunna följas på aggregerad nivå.

Diagram 2 visar nivå och utveckling av sysselsättning-

Diagram 2. Procentandel 1998 respektive förändring 1996-1998 av sysselsättning inom privat sektor

Andel privat sysselsättning 1998, procent

en inom privat sektor för samtliga län och riket som helhet. Diagrammet ger en bild av hur stort det privata näringslivet är i relation till den offentliga sektorns sysselsättning, som utgör den direkta spegelbilden till andelstalen i diagrammet. Vi ser också hur den privata sysselsättningen utvecklats under åren 1996-1998. Statistiken är hämtad från SCBs registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS) där 1998 utgör senaste år.

Ett visst samband mellan en stor privat sektor och en sysselsättningsökning inom densamma kan noteras, där Stockholms län är det mest slående exemplet med en privat sysselsättningsandel på 73 procent och en sysselsättningsökning på 12,5 procent under treårsperioden. Även län som Jönköping och Västra Götaland är exempel på detta förhållande, om än i mindre omfattning. Sysselsättningsökningen har här varit knappt hälften så stor som den i Stockholms län. Uppsala och Västerbotten är två län som utgör undantag från det ovan beskrivna förhållandet. Dessa län har en stor offentlig sektor bl.a. dominerad av universitet och stora regionsjukhus. Den privata sysselsättningsandelen är alltså jämförelsevis liten, men vi kan ändå notera en förhållandevis god sysselsättningsutveckling med 5,5 respektive 4 procent.

Trots att perioden 1996-1998 kan betecknas som högkonjunktur har sysselsättningen inom privat sektor minskat i sex län. Störst har minskningen varit i Värmlands, Gotlands och Norrbottens län. Det kan för övrigt uppmärksammas att sysselsättningsminskningen inom offentlig sektor har varit än större. Endast Jönköpings och Uppsala län kan här uppvisa en liten ökning.

Sammanfattningsvis kan vi säga att en strukturomvandling från offentlig till privat sysselsättning pågår i

samtliga län, men att hastigheten i denna omvandling går olika fort. I vissa län ökar den privata sysselsättningsandelen enbart genom att den offentliga sysselsättningen minskar i snabbare takt än den privata.

2 INPUT-INDIKATORER

En möjlig distinktion som kan göras i ett indikatorarbete är att särskilja mellan de resurser som går in i ett utvecklingsarbete och de resultat som dessa resurser skapar. En sådan uppdelning gör det möjligt att följa hur ett utvecklingsarbete löper över tiden. I tillväxtavtalsarbetet är syftet att använda redan existerande resurser på ett mer effektivt sätt. För att så skall ske krävs en tydlig definition av vilka resurser som används i tillväxtavtalsprocessen och huruvida dessa resurser bidrar till förväntade målsättningar. Genom att skapa ett system för uppföljning och utvärdering kan vi få tydligare indikationer på om tillväxtavtalsarbetet leder till utveckling.

Nedan lämnas exempel på två indikatorer som på goda grunder kan antas påverka förutsättningarna för ekonomisk utveckling. Båda indikatorerna är exempel på indikatorer på aggregerad nivå. De två indikatorer som används är utbildning och nyföretagande. Båda dessa indikatorer skulle också kunna ses som resultatindikatorer, d.v.s. indikatorer som kan användas för att studera effekter av tillväxtavtalsarbetet. Anledningen till att dessa två valts som exempel på input-indikatorer är att både utbildningsnivåns utveckling och tillkomsten av nya företag inte i sig säger något om den ekonomiska utvecklingen i en region. Det är användandet av dessa två resurser, tillvaratagandet av kompetens och företags utvecklingsmög-

Diagram 3. Procentandel nya företag 1998 samt förändring av nyföretagandet, år 1996-1998

Andel nya företag av samtliga företag i området och urvalet år 1998, procent

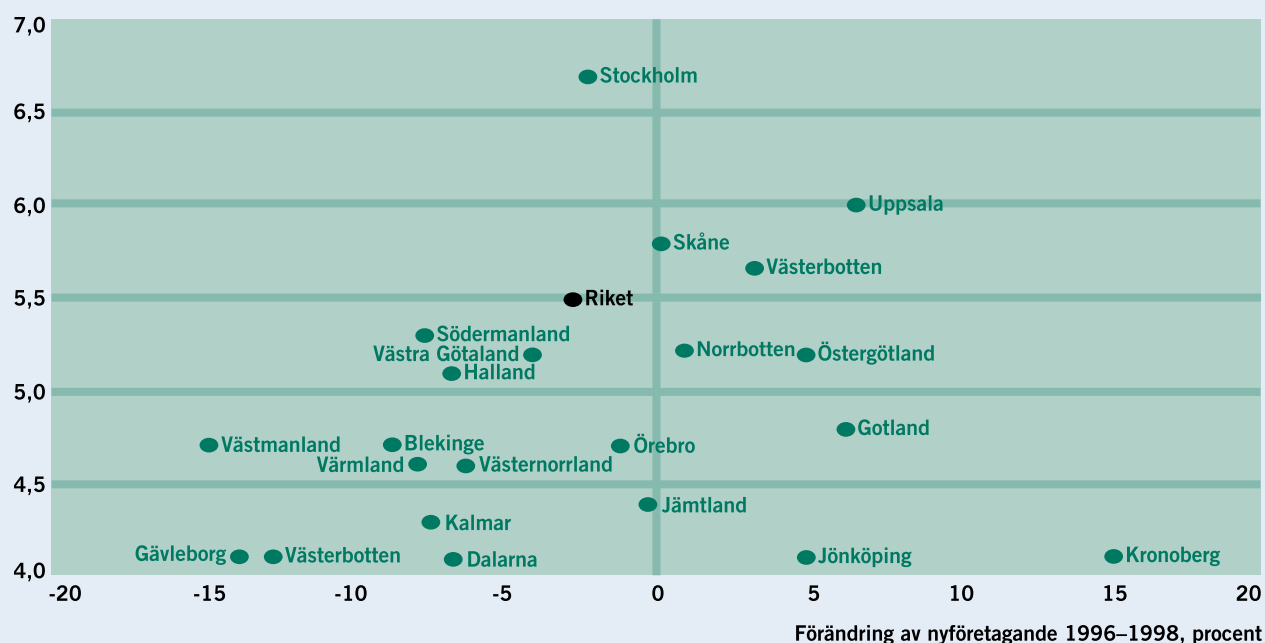
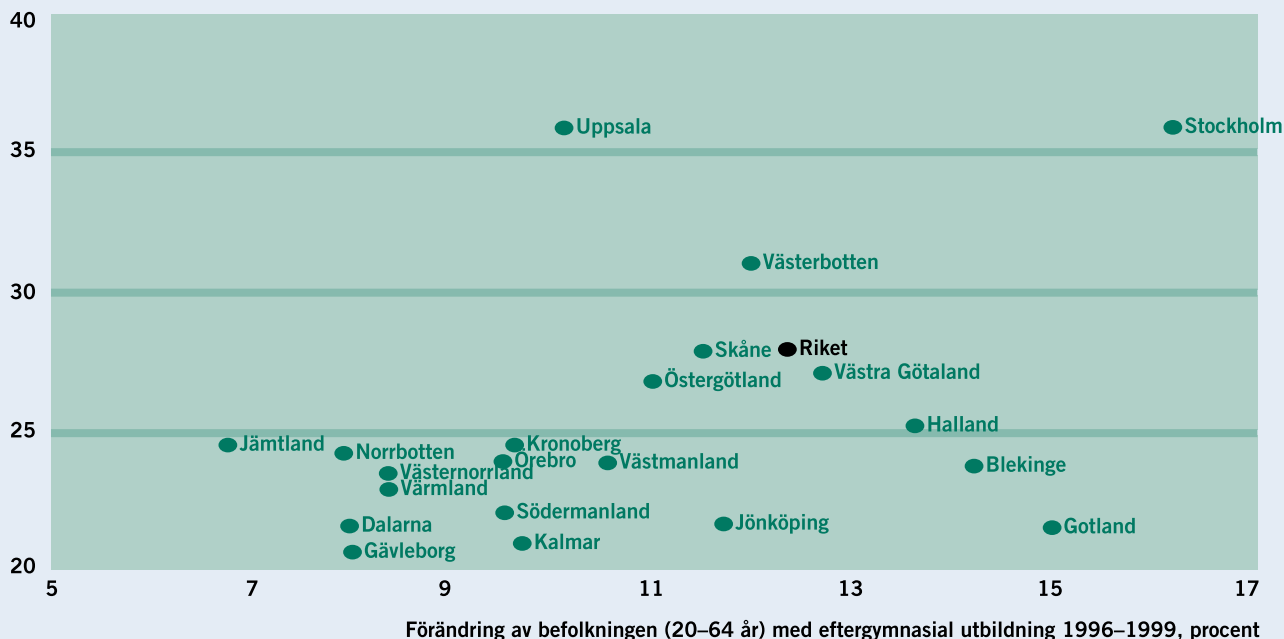

Diagram 4. Procentandel 1999 respektive förändring 1996-1999 av befolkning (20-64år) med lägst eftergymnasial utbildning

Andel av befolkningen med eftergymnasial utbildning 1999, procent

ligheter, som i hög grad bestämmer en regions ekonomiska utvecklingstakt. Det är viktigt att det i det fortsatta tillväxtavtalsarbetet utvecklas indikatorer som på en mer programnära nivå följer de resurser som går in i tillväxtavtalsarbetet.

2.1 Tillkomst av nya företag

Tillkomst av nya företag kan användas som indikator för att studera hurvida en region förmår förnya sin företagsstruktur. I en fungerande ekonomi skapas ständigt nya företag som klarar av att hitta nya nischer och marknader. Tillkomst av nya företag kan också ses som en garanti för att en sund konkurrenssituation uppstår vilket bådär för en effektiv och rationell produktion. Indikatorn kan på så sätt användas för att studera en viktig komponent i den regionala utvecklingsprocessen. En hög andel nya företag behöver dock inte automatiskt leda till en högre ekonomisk tillväxt, då det är företagets utvecklingsförmåga som på lång sikt genererar tillväxt. Indikatorn kan i stället ses som en indikation på om det i en region finns goda strukturella förutsättningar för ekonomisk utveckling. *Se diagram 3.*

Basdata har hämtats från NUTEK:s nyföretagarestatistik och en sammanställning över "genuint" nyföretagande under perioden 1996-1999. Uppgifterna avser län och riket.

Förändringstal anges i procent för perioden 1996-1998. Andelen nya företag i procent av hela antalet företag i området har beräknats på nyföretagarestatistikens urval som omfattar ca. 470 000 företag (obs ej på de ca. 810 000 företag som anges i SCB:s företagsregister). De nya företagen anges till ca. 26 000 (exkl. företag med mindre än 30 000 kr. i omsättning). Indikatorn ger infor-

mation om förändringar i den ekonomiska aktiviteten på kort sikt.

Den procentuella förändringen av nyföretagandet i olika områden uppvisar stora skillnader under perioden. Kronoberg har den överlägset största positiva ändringen medan Västmanland och Gävleborg har den största negativa. Andelsmässigt har Stockholm, Uppsala och Skåne högst värden, Kronoberg tillsammans med fyra län lägst värden.

Relativt små ändringar kan medföra stora kast i relativtalen mellan olika år. Generellt borde gälla att antal nya företag har samband med den befintliga stocken. Skillnader i andelar borde därför inte uppstå om inte andra faktorer påverkar. Det bör vara lättare att starta företag i områden som efterfrågar många kringtjänster till befintliga företag. Detta skulle förklara varför Stockholm, Uppsala och Skåne toppar. Samtidigt är det svårt att se varför nyföretagandets andel är så liten i traditionellt småföretagsstarka Kronoberg och Jönköping.

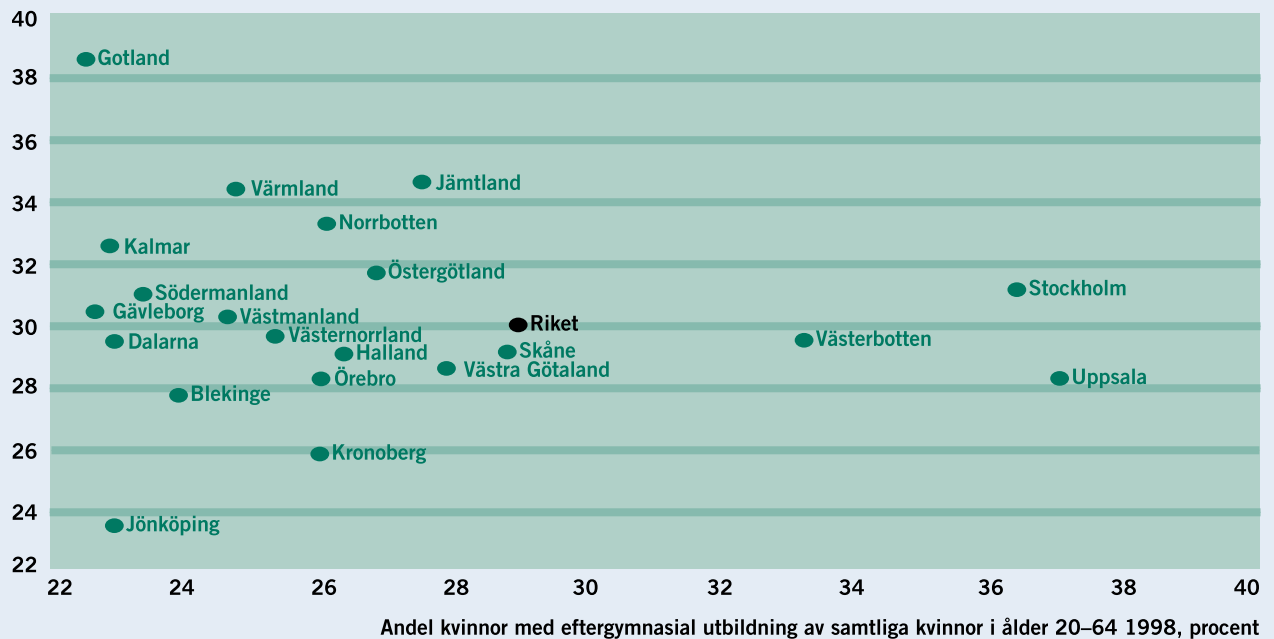
Denna indikator kan framöver utvecklas till att ge en mer fullständig bild av företagandet i regionerna. Exempelvis skulle den befintliga stocken företag kunna beskrivas genom att antalet företag eller eventuellt antalet företagare i förhållande till befolkningen mäts. Detta ger oftast ett bra mått på dynamiken i en region då många företag eller företagare spelar stor roll som förebilder för blivande nyföretagare. Det är också av intresse att försöka fånga upp minskningar av stocken genom att företag går i konkurs eller upphör med sin verksamhet.

2.2 Utbildning

Insatser som påverkar individens utbildningsnivå har en stark inverkan på den ekonomiska utvecklingen. Inom

Diagram 5. Procentandel kvinnliga nyföretagare 1998 samt procentandel kvinnor (20-64 år) med eftergymnasial utbildning

Andel kvinnliga nyföretagare av alla nyföretagare i området 1998, procent

forskningen finns det ett solitt empiriskt stöd för att länder och regioner med en välutbildad arbetskraft har en högre tillväxttakt. Dock är inte utbildning i sig tillräckligt för ekonomisk tillväxt. Det måste också finnas mycket annat. Bland annat måste det finnas en efterfrågan. Indikatorn över utbildningsnivåns förändring får därmed ses som ett mått på de resurser som står regionen till förfogande. Den ekonomiska tillväxten avgörs av näringslivets och andra aktörers förmåga att omsätta den formella kompetensen till nya produkter och tjänster. *Se diagram 4.*

Som indikator över utbildningsnivåns förändring används andelen av befolkningen som har eftergymnasial utbildning. Eftergymnasial utbildning inkluderar här såväl två- som treårig högskole- och universitetsutbildning. I gruppen ingår också personer med forskarutbildning. Diagrammet visar både hur stor andel av befolkningen i yrkesverksam ålder som har eftergymnasial utbildning och hur denna befolkningsgrupp har utvecklats mellan 1996-1999. Vi får härigenom indikator på en av de mest strategiska utvecklingsförutsättningarna för en gynnsam regional tillväxt.

För samtliga län gäller att utbildningsnivån höjts på ett betydande sätt under de senaste åren.

Antalet eftergymnasialt utbildade har ökat mest i Stockholms län, drygt 16 procent under fyraårsperioden 1996-1999, medan ökningen i Jämtlands län varit knappt 7 procent. Det finns inget tydligt samband mellan hög andel eftergymnasialt utbildad befolkning och hög ökningstakt för densamma. Exempelvis har län som Gotland och Blekinge med en förhållandevis låg andel högutbildade haft en ökning av de eftergymnasialt utbildade med 15 respektive 14 procent. Det verkar däremot finnas ett samband mellan en hög utbildningsnivå och

tillgången på kvalificerade utbildningsinstitutioner, främst universitet. Särskilt markant är detta i Stockholms, Uppsala och Västerbottens län. Att nu också andra län kan uppvisa en hög ökningstakt av antalet högutbildade kan vara ett tecken på att regionala högskole-satsningar åtminstone i vissa län börjar ge effekt. Samtidigt bör man komma ihåg att bilden i hög grad påverkas av flyttningar mellan olika regioner. Exempelvis tillgodoses Stockholmsregionens behov av högutbildad arbetskraft till stor del genom inflyttning. Detta är dessutom en bild som kan förstärkas då den högutbildade arbetskraften blir alltmer lätttröglig.

3 JÄMSTÄLLDHET

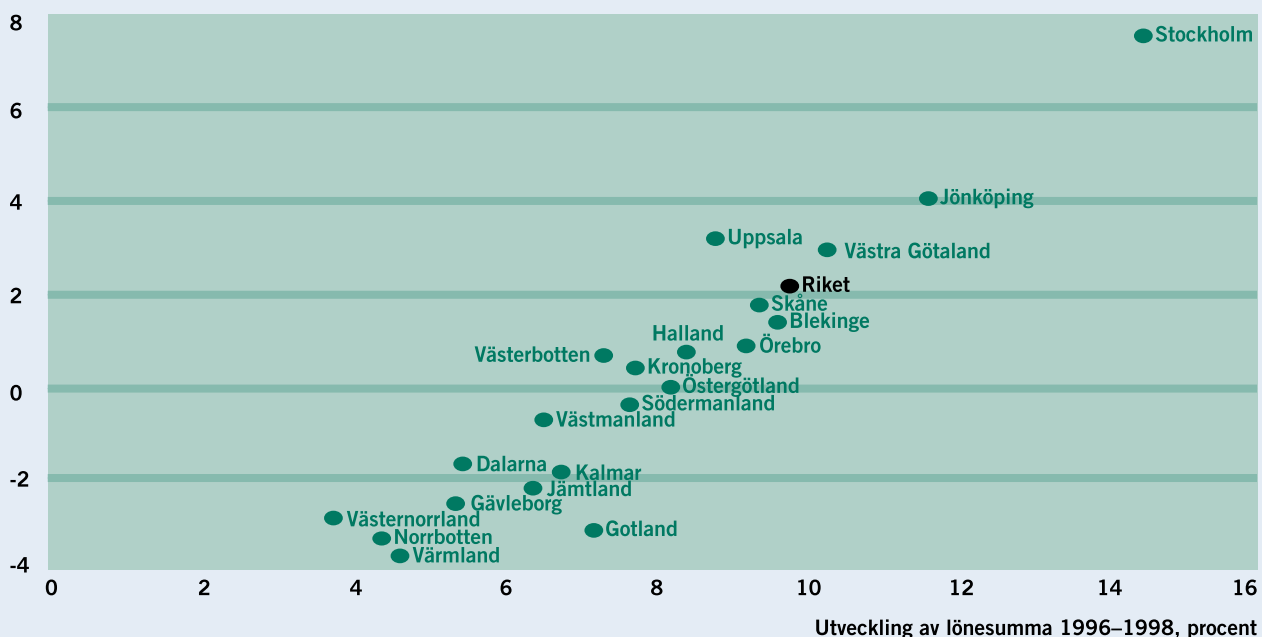
Ett av de kriterier som styr tillväxtavtalsarbetet är att de resurser som används också skall komma kvinnor till del. Anledningen är att kvinnors deltagande i tillväxtavtalsarbetet är viktigt för att säkerställa att regionernas ekonomiska utvecklingsmöjligheter tas tillvara. För det fortsatta tillväxtavtalsarbetet är det därför viktigt att metoder och instrument utvecklas för att följa och utvärdera kvinnors deltagande i tillväxtavtalsarbetet.

Nedan lämnas ett exempel på en indikator som kan användas på övergripande nivå för att följa jämställdhetsarbetet. Indikatorn kan ses som en mått på huruvida kvinnor får del av de gemensamma utbildningsresurserna och om kvinnors entreprenörskraft tas tillvara. *Se diagram 5.*

Basdata har hämtats från NUTEK:s nyföretagarestatistik och en sammanställning över "genuint" nyföretagande under perioden 1996-1999. Övriga data hämtas från SCB:s utbildningsstatistik för åren 1996-1999. Upp-

Diagram 6. Samband mellan lönesummans utveckling och sysselsättningsutvecklingen under perioden 1996-1998

Sysselsättningsutveckling 1996-1998, procent

gifterna avser samtliga i åldersgruppen 20-64 år med registrerad högsta utbildning på åtta grupper. Uppgifterna avser län och riket.

Indikatorn ger en översiktlig information om förändringar i samband mellan kvinnors nyföretagande och utbildningsnivån i området.

Av omkring de ca. 35 000 nya företag som startades år 1998 har en knapp tredjedel startats av kvinnor. Gotland har den högsta andelen av kvinnligt nyföretagande av hela antalet nya verksamheter. Jönköping har den lägsta andelen.

Uppgifterna har relaterats till andelen kvinnor med eftergymnasial utbildning och antalet kvinnor i ålder 20-64 år. I detta fall gäller att Uppsala, Stockholm och Västerbotten har högst andelar eftergymnasialt utbildade kvinnor. Gotland och Jönköping har de lägsta. Av diagrammet kan utläsas att relativt fler verksamheter startas i områden med lägre andel eftergymnasialt utbildade kvinnor.

Användbarheten av denna typ av indikator kan diskuteras. Utfallet kan tolkas på många sätt t.ex. att förekomsten av olika regionala stödmedel kan påverka benägenheten att starta egna verksamheter, att avstånden till större orter är så långa att pendling utesluts och att en god arbetsmarknad motverkar att kvinnor startar företag. Det finns ytterligare ett antal förklaringar på varför områdena skiljer sig åt såsom att högre utbildade inte är verksamma inom områden där kvinnligt företagande är vanligt.

4 OUTPUT-INDIKATOR – TILLVÄXT

Ekonomisk tillväxt skapas genom att regioners unika produktionsförutsättningar tas tillvara. Tidigare poängterades att det är viktigt att de resurser som används i tillväx-

tavtalsarbetet följs upp så att slutsatser kan dras huruvida genomförda insatser varit framgångsrika. För att kunna dra en sådan slutstats måste dock även ett antal output-indikatorer skapas mot vilka de regionala tillväxtavtalen kan värderas. Vanligtvis behöver sådana indikatorer tas fram på program- och åtgärdsnivå, d.v.s. nära kopplade till de operativa delarna av tillväxtavtalsarbetet. Kombinerat med detta måste dock mer aggregerade indikatorer över regionernas ekonomiska tillväxt utvecklas.

Den ekonomiska tillväxten kan på regional nivå mätas på olika sätt. I avsaknad av aktuella siffror över bruttoregionprodukten (BRP), använder vi här lönesummans utveckling som ett mått på länens tillväxt. Skillnaden består främst i att företagets vinst inkluderas i det förra måttet, medan lönesumman endast summerar löner per arbetsställe. Vissa bedömare anser att lönesummans utveckling utgör ett bättre mått på ekonomisk utveckling än BRP, då företagets vinst ofta är svår att hänföra till arbetsställe på ett rättvisande sätt. I diagrammet visas också utvecklingen av total sysselsättning under perioden 1996-1998. *Se diagram 6.*

Det kan konstateras att samtliga län har haft en ekonomisk tillväxt under perioden, även om denna varierar mellan Stockholms drygt 14 procent och Västernorrlands knappt 4 procent. Denna tillväxt har i hälften av länen åstadkommit trots en minskande sysselsättning. Detta är en indikation på att även dessa län har haft en relativt godartad utveckling inom näringslivet som kunnat tas ut i form av ökat löneutrymme. En fortsatt produktivitetshöjning inom framför allt industrin har dock inneburit totalt sett minskad sysselsättning. Det finns ett starkt samband mellan sysselsättnings

och lönesummans utveckling, där endast smärre avvikelser kan iakttas. Uppsala och Västerbottens län har en något lägre tillväxt i lönesumman än vad sysselsättningsutvecklingen indikerar. Detta är förmodligen en följd av den stora andelen offentligt sysselsatta i dessa län. I Got-

lands län ser vi det omvända förhållandet. Möjligen hade man kunnat förvänta sig att Stockholms län skulle ha uppvisat en än större tillväxt i lönesumman med hänsyn till länets stora koncentration av höglönebranscher som utvecklats starkt under den senaste högkonjunkturen.

Departementsserie 2001

Kronologisk förteckning

1. Distansavtalslagen och fritidsevenemang. Ju
2. Priset för ett större EU – en ESO-rapport om EU:s utvidgning. Fi.
3. Romstadgan för Internationella Brottmålsdomstolen. Ju.
4. Ett svenskt center i Istanbul. UD.
5. Förråande pornografiska filmer – en översyn av 4 § lagen (1990:886) om granskning och kontroll av filmer och videogram. Ku.
6. Genomförande av deltid- och visstidsdirektiven. N.
7. Svenska författningar i översättning till främmande språk. En förteckning. SB.
8. Två frågor om sekretess hos Säkerhetspolisen. Ju.
9. Yttrandefrihet för privatanställda. Ju.
10. Mänskliga rättigheter i Sverige – en kartläggning. Ju.
11. Riksrevisionen – ändringar i regeringsformen. Ju.
12. Konkurrens bildar skola – en ESO-rapport om friskolornas betydelse för de kommunala skolorna. Fi.
13. E-handelsdirektivet – genomförande av direktivet 2000/31/EG om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster. N.
14. Gränsöverskridande sårbarhet – gemensam säkerhet. Säkerhetspolitisk rapport från Försvarsberedningen. Fö.
15. Rapport om tillväxtavtalen. Första året. N.

Departementsserie 2001

Systematisk förteckning

Statsrådsberedningen

Svenska författningar i översättning till främmande språk. En förteckning. [7]

Justitiedepartementet

Distansavtalslagen och fritidsevenemang. [1]

Romstadgan för Internationella brottsmålsdomstolen. [3]

Två frågor om sekretess hos Säkerhetspolisen. [8]

Yttrandefrihet för privatanställda. [9]

Mänskliga rättigheter i Sverige – en kartläggning. [10]

Riksrevisionen – ändringar i regeringsformen. [11]

Utrikesdepartementet

Ett svenskt center i Istanbul. [4]

Försvarsdepartementet

Gränsöverskridande sårbarhet – gemensam säkerhet. Säkerhetspolitisk rapport från Försvarsberedningen. [14]

Finansdepartementet

Priset för ett större EU – en ESO-rapport om EU:s utvidgning. [2]

Konkurrens bildar skola – en ESO-rapport om friskolornas betydelse för de kommunala skolorna. [12]

Kulturdepartementet

Förråande pornografiska filmer – en översyn av 4 § lagen (1990:886) om granskning och kontroll av filmer och videogram. [5]

Näringsdepartementet

Genomförande av deltids- och visstidsdirektiven. [6]

E-handelsdirektivet – genomförande av direktivet 2000/31/EG om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster. [13]

Rapport om tillväxtavtalen. Första året. [15]

FRITZES
OFFENTLIGA
PUBLIKATIONER

POSTADRESS 106 47 STOCKHOLM
FAX 08-690 91 91, TELEFON 08-690 91 90
E-POST: fritzes.order@liber.se
INTERNET: www.fritzes.se